

Puopellon koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Sisällys

1. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden taustaa	2
1.1 Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus käsitteinä	2
1.2 Puopellon arvopohja	2
2. Alkutilanteen kartoitus	3
3. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely	3
3.1 Oppilaskunnan lausunto	3
3.2 Vuoden 2016 kyselyn tulokset	4
4. Tavoitteet, toimenpiteet ja kehityskohteet	5
4.1 Ennakkoluulot, stereotypiat ja yhteisöllisyys	5
4.2 Asiattomaan kielenkäyttöön puuttuminen	6
4.3 Työtavat ja osaamisen osoittaminen	6
4.4 Oppilaiden osallisuus: Mahdollisuus vaikuttaa yhteisiin asioihin	7
4.5 Seksuaalinen koskemattomuus ja loukkaamattomuus	8
5. Seuranta	8
6. Liitteet	9
6.1 Tasa-arvolain velvoitteet	9
6.2 Yhdenvertaisuuslain velvoitteet	9
6.3 Oppilaskunnan edustajien lausunto	10
7. Lähteet	11

1. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden taustaa

1.1 Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus käsitteinä

Suomen oppilaitoksia velvoittavat sekä tasa-arvo- että yhdenvertaisuuslaki (katso liitteet 6.1 ja 6.2), joiden mukaan koulussa on laadittava toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Puropellon koulussa nämä suunnitelmat on yhdistetty yhdeksi asiakirjaksi. Suunnitelman luomista ohjaavat lain, oppilaitoksen sekä oppilaiden ja muiden toimijoiden käsitykset yhdenvertaisuudesta, tasa-arvosta ja syrjinnästä sekä niiden toteutumisesta ja tavoitteista koulussa. Suunnitelmassa otetaan huomioon molempien lakien vaatimukset.

Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat yhtä arvokkaita heidän taustoistaan riippumatta. Yhdenvertaisuuden näkökulmasta huomioonotettavia taustoja ovat muun muassa sukupuoli, ikä, vakaumus, kieli, vammaisuus ja seksuaalinen suuntautuminen (kts. lisää liite 6.2). Yhdenvertaisuutta toteutetaan koulussa muun muassa yhdenvertaisuussuunnitelman laatimisella ja seurannalla.

Suomen lainsäädännössä tasa-arvo viittaa naisten ja miesten väliseen tasa-arvoon sekä sukupuolen moninaisuudesta johtuvan syrjinnän poistamiseen. Tasa-arvoa edistetään oppilaitoksissa esimerkiksi tasa-arvosuunnitelman avulla. Lain mukaan toiminnallisessa tasa-arvosuunnitelmassa erityistä huomiota tulee kiinnittää tasa-arvon toteutumiseen opiskelijavalinnoissa, opetusta järjestettäessä ja opintosuorituksia arvioitaessa sekä toimenpiteisiin, joilla pyritään seksuaalisen ja sukupuolisen häirinnän sekä sukupuolen perusteella tapahtuvan syrjinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

Puropellon koulu ei vaikuta itse oppilasvalintoihin, koska oppilaitoksena Puropelto on lähikoulu. Oppilaaksi pääsevät kaikki oppilaaksiottoalueen oppilaat. Puropellon koululla on liikuntalinja, jonka oppilasvalinnat määräytyvät Suomen Olympiakomitean urheiluyläkoulujen laatimille kriteereille.

Oppilaiden näkemykset on suunnitelmaa laadittaessa otettava huomioon. Tätä varten oppilaskunnan kanssa käytiin keskustelu yllä olevista teemoista syyskuussa 2021. Keskustelun pohjalta kirjoitettu lausunto löytyy liitteestä 6.3 ja sitä käsitellään luvussa 3. Lausunto toimii osaltaan pohjana luvussa 4 esitellyille Puropellon koulun yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon kehityskohteille ja niihin suunnatuille toimenpiteille. Luvussa 5 käsitellään kehityskohteiden seurantatoimia ja luvuissa 6 ja 7 ovat liitteet ja suunnitelman laatimisessa hyödynnetyt lähteet.

1.2 Puropellon arvopohja

”Me välitämme ja meistä välitetään” on pitkään ollut Puropellon koulun motto. Puropellon henkeen kuuluu oppilaista ja henkilöstöstä välittäminen riippumatta heidän taustoistaan tai henkilökohtaisista ominaisuuksistaan. Tämä ajatus välittyy käsityksenä koulusta yhtenä ryhmänä.

Oppilaitoksena Puropellon koulu seuraa Turun kaupungin strategisia kehittämiskohteita ja sen arvopohja on linjassa Turun kaupungin kanssa. Yhtenä kaupungin toimijoista myös Puropellon koulussa painotetaan rehellisyyttä, oikeudenmukaisuutta, avoimuutta sekä kaikkien yhdenvertaista kohtelua. Kaupungin tavoin Puropellon koulu pyrkii rakentamaan yhdenvertaisen, tasa-arvoisen ja turvallisen ympäristön oppilaille ja henkilöstölle. Tämän tavoitteen toteutumista seurataan muun muassa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman avulla.

2. Alkutilanteen kartoitus

Puropellon koulu on moninainen ja monikulttuurinen. Koulussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset taustat: Koulussamme toimii maahanmuuttajien tuki –opettaja ja S2-opettaja, järjestämme vuosittain vanhempainillan maahanmuuttajavanhemmille, ja talossamme toimii myös perusopetukseen valmistavan opetuksen ryhmiä. Kiusaamisen ehkäisemiseen ja kiusaamistilanteiden ratkaisemiseen tähtäävän KiVa-koulu -ohjelman toimenpiteet ja periaatteet ovat olleet käytössämme jo usean vuoden ajan.

Yhdenvertaisuuslaki velvoittaa koulua kuulemaan oppilaita suunnitelmaa laadittaessa. Tätä varten koulumme oppilaskuntaa haastateltiin syyskuussa 2021. Haastattelun tarkoituksena oli kartoittaa oppilaiden näkemyksiä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta, ja siten löytää koulullemme kehitystä vaativia osa-alueita (kts. luku 6.3).

Koko koulun oppilaat vastasivat myös yhdenvertaisuuskyselyyn syyskuussa 2016¹. Kyselyn tarkoituksena oli kartoittaa oppilaiden näkemyksiä yhdenvertaisuuden toteutumisesta, ja siten löytää koulullemme kehitystä vaativia yhdenvertaisuuden osa-alueita. Kyselyn tuloksia ei käsitellä tässä suunnitelmassa uudestaan, mutta tulosten ohjaamat toimenpiteet ovat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslain mukaisia, joten ne on suunnitelmassa säästetty.

3. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely

3.1 Oppilaskunnan lausunto

Oppilaskunnan lausunnosta (kts. liite 6.3) esille nousevia teemoja oli viisi: Sukupuoleen liittyvät oletukset, asenteet ja eriarvoinen kohtelu, vähemmistöihin liittyvät asenteet ja stereotyyppien ylläpito, rasistinen puhe, pienluokkiin liittyvät ennakkoluulot sekä yhteisöllisyyden lisääminen.

¹ Vuoden 2016 suunnitelman toimenpiteistä päätettäessä otettiin huomioon myös huoltajien mielipiteet; vanhempainyhdistys otti kantaa esitettyihin toimenpiteisiin ja huoltajille tarjottiin mahdollisuus kommentoida toteutunutta yhdenvertaisuutta Wilma-viestein. Kyselyn ja huoltajien vastausten valossa oli selvää, että hyvien käytänteiden lisäksi koulun ilmapiiriä on kehitettävä syrjimättömämpään ja huomioonottavampaan suuntaan.

Ensimmäiseen neljään teemaan toivottiin opettajilta tiukempaa puuttumista ja harkintaa, kun taas yhteisöllisyyttä toivottiin lisättävän esimerkiksi luokkien ja luokka-asteiden välillä.

Sukupuoleen liittyviä oletuksia ja asenteita oli useita. Opettajien kerrottiin tekevän sukupuoleen liittyviä oletuksia liittyen muun muassa ominaisuuksiin ja mielenkiinnon kohteisiin. Nämä oletukset näkyivät myös jaotteluna oletetun sukupuolen mukaisiin ryhmiin (poika- ja tyttöryhmät). Lausunnossa todettiin myös, että ”pojat ovat poikia” –asenne elää edelleen. Sukupuoleen liittyi myös se, miten asiattomaan kielenkäyttöön (esimerkiksi huorittelu, homottelu) ei puututa tarpeeksi.

Vähemmistöihin liittyviin ennakkoluuluihin ja rasistiseen kielenkäyttöön toivottiin puuttumista. Vähemmistöjä käsiteltäessä oppitunneilla kaivattiin erityistä harkintaa, sillä oppituntien pelättiin ylläpitävän asenteita ja stereotyyppioita. Aiheisiin, kuten ennakkoluuluihin, toivottiin tarkempaa läpikäyntiä.

Sama näkyi maahanmuuttoon liittyvissä kysymyksissä: Miten maahanmuuttokriittisyyttä käsitellään tunneilla ja miten näissä tilanteissa huomioidaan maahanmuuttajataustaiset nuoret? Oppilailta on halu käsitellä stereotyyppioita ja asenteita, mutta he toivoivat, että ennakkoluuloja purettaisiin. Myös rasistiseen nimittelyyn haluttiin tiukempaa puuttumista.

Ennakkoluuloja haluttiin pienentää myös pienluokkiin, erityisesti i-luokkiin, liittyen. Nimittelyn ja huutelun (muun muassa kehari, vammainen, autisti) kerrottiin olevan tavallista.

Vanhassa yhdenvertaisuussuunnitelmassa käsiteltiin sukupuoleen ja seksuaalisuuteen liittyvää asiattontaa käytöstä, mutta muuhun yhdenvertaisuutta vähentävään käytökseen ja kielenkäyttöön ei ollut keskitytty. Asiaton käytös nousi lausunnossa esille kuitenkin toistuvasti ja tästä syystä sitä käsitellään luvussa 4. nyt omana teemanaan. Vaikka henkilön painoon liittyviä haukkumasanoja/nimittelyä ei lausunnossa ilmennyt, voi olla myös syytä puuttua siihen.

Oppilaat toivoivat, että luokkien ja luokka-asteiden välistä yhteisöllisyyttä lisättäisiin syksyllä heti koulun alkaessa. Tämä toive oli varsinkin yläkoulun aloittavilla seitsemäsluokkalaisilla. Koulunsa aloittavat ovat joutuneet myös osaltaan huutelun ja nimittelyn kohteiksi (esimerkiksi moku-johdannaiset haukkumasanat).

3.2 Vuoden 2016 kyselyn tulokset

Seuraavassa käsitellään lyhyesti vuoden 2016 yhdenvertaisuuskyselyn tuloksia. Uudet tavoitteet, toimenpiteet ja kehityskohteet kohdistuvat pääasiassa kuitenkin oppilaskunnan lausunnon esille nostamiin teemoihin, mutta vuoden 2016 kyselyn tulosten ohjaamat osaamisen osoittamiseen, osallisuuteen ja seksuaaliseen koskemattomuuteen liittyvät kehityskohteet ja toimenpiteet ovat edelleen voimassa.

Yhdenvertaisuuskyselyssä oppilaat arvoivat yhdenvertaisuuden toteutumista 16 väittämän avulla. Oppilaat vastasivat valitsemalla vaihtoehtoista 1-4 (1=täysin eri mieltä, 2=melko eri mieltä, 3=melko samaa mieltä, 4=täysin samaa mieltä). Vastaajia oli yhteensä 427.

Oppilaiden mielestä koulussamme saa oppitunneilla apua sitä tarvitessaan, kiusaamista on vähän ja erilaisuutta ymmärretään hyvin. Tuloksista nostimme esiin selkeinä kehityskohteina teemat, joissa koulullamme on kyselyn perusteella eniten parannettavaa.

Alhaisimmat keskiarvot saivat oppilaiden vastauksissa väitteet työtavoista ja osaamisen osoittamisesta. Oppilaat kokivat, ettei koulussa käytetä riittävän monipuolisia tapoja tehdä työtä ja osoittaa osaamista. He myös kokivat, etteivät he pysty päättämään tarpeeksi omista kouluasioistaan tai koulun yhteisistä asioista.

Vastauksista ilmeni, että suurin osa koulumme oppilaista ei koe tulevansa kiusatuksi tai syrjityksi. Kuitenkin 9,88 % vastaajista sanoi olevansa täysin eri mieltä väitteen ”minua ei ole loukattu seksuaalisesti esimerkiksi nimittelemällä, kommentoimalla tai kuvaamalla” kanssa. Lisäksi väitteen ”minua ei ole loukattu seksuaalisesti koskettelemalla koulussa” kanssa täysin eri mieltä oli 11,03 % vastaajista. Huomionarvoista on, että selkeästi suurin osa oppilaista ei ole kokenut tullessaan seksuaalisesti loukatuksi millään tavalla. Teeman nostimme kehityskohteeksi siksi, että väitteiden kanssa eri mieltä olleiden määrä oli kuitenkin huolestuttavan korkea.

4. Tavoitteet, toimenpiteet ja kehityskohteet

4.1 Ennakkoluulot, stereotyyppit ja yhteisöllisyys

Yksi vahvasti esille noussut teema oppilaskunnan lausunnosta oli ennakkoluulojen ja yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa vähentävien asenteiden olemassaolo. Puropellon koulu tiedostaa tämän yhdeksi kehityskohteeksi ja siihen liittyviä toimenpiteitä ovat:

1. Ennakkoluulojen, stereotyyppien ja yhdenvertaisuutta vähentävien asenteiden purkaminen
2. Asiattomaan käytökseen puuttuminen (kts. luku 4.2)
3. Yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisääminen muun muassa erilaisilla teemapäivillä, esimerkiksi liikuntapäivä

4.2 Asiattomaan kielenkäyttöön puuttuminen

Asiaton kielenkäyttö, kuten nimittely ja huutelu, ovat tasa-arvoisuutta ja yhdenvertaisuutta vähentäviä tekoja. Oppilaskunnan lausunnosta kävi ilmi, että asiatonta kielenkäyttöä esiintyy edelleen Puropellon koulussa ja siihen on tarkemmin puututtava.

Asiattomaan käytökseen puututaan muun muassa seuraavin tavoin:

1. Opettajat puuttuvat varsinkin seuraaviin: Homottelu, huorittelu sekä vammaisuuteen, sukupuoleen, vähemmistöihin, painoon ja luokka-asteisiin liittyvät haukkumasanat.
2. Luokkatunneilla voidaan käsitellä asiatonta kielenkäyttöä ja käytöstä tekoina, joilla on seurauksia ja vaikutuksia. Ennakkoluuloinen kielenkäyttö ei ole ”vain läppää”.
3. Koulussa voidaan järjestää teemaviikko, joka käsittelee sosiaalisia taitoja, ennakkoluulojen purkamista sekä ystävällistä keskustelukulttuuria.

4.3 Työtavat ja osaamisen osoittaminen

Puropellon koulun yhtenä kehittämiskohteena on, että **jokainen voisi oppia yhdenvertaisesti** muiden kanssa. Tätä edistetään muun muassa seuraavin tavoin:

1. Yhdenvertaisessa opetuksessa oppilas kohdataan **yksilöllisesti** ja **opetusta eriytetään** oppilaan tarpeiden mukaan:
 - Keskiössä hyvä oppilaan – ja ryhmäntuntemus (ryhmäyttäminen)
 - Opetuksen eriyttäminen (laajuus, syvyys, aika jne.) osana oppituntia ja oppilaan mahdollisuus saada lisätukea oppimisen haasteissa (läksykerhot, tukiopetus, erityisopetus)
2. Yhdenvertaiseen opetukseen kuuluvat **monipuoliset opetusmenetelmät/ työtavat**:
 - Oppiainerajat ylittävät, monialaiset kokonaisuudet
 - Moniaistisuus, eri aistien huomioiminen
 - Liikunta/ liikkuminen osana oppituntia
 - Vaihtelevia työtapoja: yhteistoiminnalliset työtavat, kokemukselliset opetustavat (opetuksen sitominen oppilaan lähelle), ongelmalähtöinen työskentely, draamatyöskentely (yhteinen ideapankki)
 - Monipuolinen materiaali (materiaalipankki)
 - Digiopetus

3. Yhdenvertaisessa opetuksessa oppilaalla on mahdollisuus osoittaa **osaamistaan monipuolisesti:**

- Oppilaiden mahdollisuus vaikuttaa kurssin sisältöön, ajankäyttöön ja arviointiin (yhteinen suunnittelu)
- Monipuoliset arviointimenetelmät (jatkuvuus, läpinäkyvyys)
- Itsearviointi, vertaisarviointi, arviointikeskustelut, jatkuva palaute kurssin aikana
- Koe oppimistilanteena: erilaisten kokeiden hyödyntäminen, erityisjärjestelyt koetilanteissa (esim. suullinen koe, lisäaika, erillinen tila)
- Osaamista voidaan arvioida myös muilla tavoin oppiaineesta riippuen (esimerkiksi koetilanteen ulkopuolisilla tehtävillä, projekteilla, kirjoitelmilla)

4.4 Oppilaiden osallisuus: Mahdollisuus vaikuttaa yhteisiin asioihin

Oppilaiden osallisuutta lisätään muun muassa seuraavilla tavoilla:

- oppilaskunta; yhteisten tapahtumien suunnittelu ja toteutus, koulun järjestyssääntöihin vaikuttamisen mahdollisuus, välituntien järjestelyt, liikuntapäivät ja muut teemapäivät, välipalat, puheenjohtajan juhlapuheet sekä esiintymiset yhteisissä tilaisuuksissa, edustajat käyvät lukukausittain opettajankokouksessa kertomassa oppilaiden toiveista, oppilaskunnan oppilasedustaja käy KOR-palaverissa
- luokkatunnit; välituntiliikuntavälineiden hankinta, luokan yhteisten sääntöjen suunnittelu
- erilaiset kyselyt; kartoitetaan yksilöiden sekä pienryhmien ja luokkien tilannetta, kouluruokaan liittyvät kyselyt
- Spin-oppilaat
- tukioppilastoiminta
- valinnaiskurssien sisältöjen suunnittelu ja toteutus yhdessä aineen opettajan kanssa
- oppilaiden pitämät aamunavaukset
- satunnaisten oppituntien sisällön suunnittelu (esim. liikunnassa ryhmä saa valita yhdessä keskustellen mitä palloa pelataan tai kotitaloudessa suunnitella oman aterian valmistamisen ja toteutuksen)
- Satunnaisten oppituntien työskentelymenetelmien valinta (esim. oppilaille annetaan erilaisia vaihtoehtoja toteuttaa tehtäviä, muistiinpanoja tai projekteja)

Lisätavoitteeksi asetetaan, että vaikutusmahdollisuudet tuodaan selkeämmin oppilaiden tietoisuuteen selkiyttämällä ja tehostamalla näistä asioista tiedottamista. Tiedottamistapoja voivat olla esimerkiksi oppilaskunnan säännölliset informatiiviset aamunavaukset, luokkatunnit ja Wilma-tiedotukset.

4.5 Seksuaalinen koskemattomuus ja loukkaamattomuus

Myös yhdenvertaisuuskyselyssä vuonna 2016 oppilaista moni koki, että heitä on seksuaalisesti loukattu koskettamalla tai nimittelemällä. Edelleen keskeinen kysymys kouluyhteisöllemme on se, miten luomme ympäristön, jossa ei ketään seksuaalisesti loukata.

Tavoitteet ja toimenpiteet:

- Kotien osallistaminen oikeanlaisen puhekuulttuurin opettamiseen (seksuaaliset huomautukset, nimittely, kiroilu).
- Yhteistyö vanhempainyhdistyksen kanssa (esim. vanhempainyhdistyksen järjestämä luento seksuaalisesta koskemattomuudesta).
- Kenenkään seksuaalisesta suuntautumisesta ei tehdä oletuksia.
- Koulun kaikkien aikuisten sitouttaminen puuttumiseen ja ohjaamiseen: Häirintään, kuten pepulle läpsimiseen, rintojen puristeluun ja sylissä istumiseen puututaan heti. Häirintää ei nähdä nuorisokulttuuriin kuuluvana piirteenä, vaan se nähdään seksuaalioikeuksia loukkaavana tuomittavana käytöksenä. Koulussa on nollatoleranssi homottelulle, huorittelulle ja muulle seksuaalisuuteen ja sukupuoliin liittyvälle sanalliselle häirinnälle.
- Parien hellyydenosoitukset sallitaan, mutta muiden ei tarvitse katsella toisten todella intiimejä hetkiä. Tarvittaessa koulun aikuinen voi puuttua asiaan.
- Oppilastoverin kuvaaminen ja kuvan jakaminen somessa luvatta on kielletty.
- Tarvittaessa KiVa-tiimi puuttuu jatkuvaan häirintään.

5. Seuranta

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman oleellinen osa on tarkasteltavien kehityskohteiden ja tehtyjen toimenpiteiden seuranta. Alla on esitelty tulevaisuuden seurantatoimia:

1) Oppilaskunnan haastattelu toteutetaan uudestaan keväällä. Keskustelussa voidaan käsitellä myös vuoden 2016 teemoja.

2) Myös huoltajia on kuultava seurannan aikana. Tämä toteutetaan olemalla yhteydessä vanhempainyhdistykseen.

3) Toimenpiteiden avuksi opettajille luodaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustietopankki, josta löytyy hyödyllisiä linkkejä ja oppaita.

6. Liitteet

6.1 Tasa-arvolain velvoitteet

Tasa-arvolaki: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860609>

5 §

Tasa-arvon toteuttaminen koulutuksessa ja opetuksessa

Viranomaisten ja koulutuksen järjestäjien sekä muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla sekä naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän lain tarkoituksen toteutumista. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa ja opetuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen.

5 a §

Toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi oppilaitoksissa

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden kanssa. Suunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää:

- 1) selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta;
 - 2) tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi;
 - 3) arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.
- Erityistä huomiota tulee kiinnittää oppilas- tai opiskelijavalintoihin, opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja opintosuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla.

6.2 Yhdenvertaisuuslain velvoitteet

Yhdenvertaisuuslaki: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141325>

6 §

Koulutuksen järjestäjän velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta

Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia.

Koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on varattava oppilaille ja heidän huoltajilleen sekä opiskelijoille tai heidän edustajilleen mahdollisuus tulla kuulluiksi edistämistoimenpiteistä.

8 §

Syrjinnän kieltö

Ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen.

Välittömän ja välillisen syrjinnän lisäksi tässä laissa tarkoitettua syrjintää on häirintä, kohtuullisten mukautusten epääminen sekä ohje tai käsky syrjiä.

9 §

Positiivinen erityiskohtelu

Sellainen oikeasuhtainen erilainen kohtelu, jonka tarkoituksena on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen taikka syrjinnästä johtuvien haittojen ehkäiseminen tai poistaminen, ei ole syrjintää.

10 §

Välitön syrjintä

Syrjintä on välitöntä, jos jotakuta kohdellaan henkilöön liittyvän syyn perusteella epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta on kohdeltu, kohdellaan tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa.

6.3 Oppilaskunnan edustajien lausunto

Koulun tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Oppilaskunnan edustajien lausunto

Puropellon koulun oppilaskunnan edustajat keskustelivat koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmasta 7.9.2021. Esille nousi muutama teema, johon toivotaan muutosta.

1. Sukupuoleen liittyvät oletukset, asenteet ja eriarvoinen kohtelu
 - opettajien yleistyksiset sukupuoleen liittyvistä ominaisuuksista ja kiinnostuksen kohteista
 - jaottelu oletetun sukupuolen mukaisiin ryhmiin
 - ”pojat on poikia” –asenne elää
 - asiattomaan kielenkäyttöön ei puututa tarpeeksi (huorittelu, homottelu)
2. Vähemmistöihin liittyvien asenteiden ja stereotyyppien ylläpito
 - kaivataan harkintaa siihen, miten opetuksessa käsitellään vähemmistöjä
3. Rassistiseen puheeseen puuttuminen
 - nimittely on tavallista, siihen toivotaan tiukempaa puuttumista
 - annetaanko luokissa tilaa maahanmuuttokriittiselle puheelle? Miten tällaisissa tilanteissa huomioidaan maahanmuuttajataustaiset nuoret?
4. Pienluokkiin liittyvien ennakkoluulojen pienentäminen

- nimittely ja huutelu (kehari, vammainen, autisti) on tavallista, kohdistuu etenkin i-luokkiin
5. Yhteisöllisyyden lisääminen luokkien ja luokka-asteiden välisen yhteistyön lisääminen
- seiskojen hyväksyminen mukaan heti syksystä lähtien
 - tukioppilastoiminta, tuutorointi yms.

7. Lähteet

Yhdenvertaisuusvaltuutetun sivut: <https://syrjinta.fi/etusivu>

Tasa-arvovaltuutetun sivut: <https://tasa-arvo.fi/etusivu>

Turun kaupungin toimintaa ohjaavat lait ja ohjeet:

<https://www.turku.fi/organisaatio/kaupungin-toimintaa-ohjaavat-lait-ja-ohjeet>

Kiusaamisen vastainen työ Turun kaupungin kouluissa –opas:

https://www.turku.fi/sites/default/files/atoms/files/kiusaamisen_vastainen_tyo_turun_kaupungin_kouluissa_-_opas.pdf

Opetushallituksen opas seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi:

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/opas_seksuaalisen_hairinnan_ennaltaehkaisemiseksi_ja_siihen_puuttumiseksi_kouluissa_ja_oppilaitoksissa.pdf

Opetushallituksen opas tasa-arvotyöstä:

<https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/tasa-arvotyö-taitolaji>

Rauhankasvatusinstituutin opas yhdenvertaisuussuunnitelman luomisesta oppilaitoksissa:

<https://rauhankasvatus.fi/wp-content/uploads/2021/08/Koulu-vailla-vertaa-opas.pdf>